

ข้อเสนอแนะ ปัญหาทางปฏิบัติในการรวบรวมพยานหลักฐานและการประสานงาน

โดยที่การดำเนินคดีของศาลปกครองใช้ระบบไต่สวนศาลจะมีบทบาทในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเป็นอย่างมากในการรวบรวมพยานหลักฐานรวมถึงการดำเนินไต่สวนพยานบุคคลหรือการให้ส่งเอกสารหรือคำชี้แจงเพิ่มเติมในทางปฏิบัติ ศาลปกครองใช้ระบบไต่สวนโดยรวบรวมและรับฟังข้อเท็จจริงจากพยานเอกสารเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้น พยานเอกสารจึงมีความสำคัญยิ่งแต่ในทางปฏิบัติมีปัญหาว่า การรวบรวมเอกสารและพยานหลักฐานของหน่วยงานตัวความสำหรับคดีแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันออกไปและขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละเรื่องหากหน่วยงานตัวความสามารถรวบรวมเอกสารหลักฐานได้ครบถ้วนและรวดเร็วเท่าใด พนักงานอัยการก็สามารถดำเนินคดีได้รวดเร็วเช่นกันหรือสามารถแก้ต่างคดีได้ครบถ้วนในทุกประเด็นและส่งผลดีต่อการดำเนินคดีในชั้นศาลและประโยชน์ของทางราชการ

๑. ลักษณะของสำนวนคดีปกครอง

การพิจารณาคดีปกครองเป็นการพิจารณาในระบบไต่สวนโดยในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคดีตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ในหมวด ๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงกำหนดให้ศาลอาจแสวงหาข้อเท็จจริงได้สองทาง คือ

ก) การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การและคำให้การเพิ่มเติม ตามข้อ ๔๒ - ๔๙

ข) การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล ตามข้อ ๕๐ โดยศาลอาจแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม นอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีที่ปรากฏในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควรรวมถึงการเรียกคู่กรณีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำได้

๒. ภาระในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีปกครอง

ในคดีปกครองไม่มีการชี้สองสถานเพื่อกำหนดประเด็นข้อพิพาท โดยเป็นหน้าที่ของศาลในการแสวงหาข้อเท็จจริงทั้งจากภายในและภายนอกคดี (ตาม ข้อ ๖๕) ข้อมูลที่บันทึกสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (ตามข้อ ๖๗) รวมทั้งพยานบอกเล่าได้ (ตามข้อ ๖๘) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

สำหรับการนำพินิจหลักฐานในคดีปกครองของคู่กรณี ตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖๔ กำหนดภาระการพินิจโดยสรุป คือ

คู่กรณีฝ่ายที่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงใด ๆ มีหน้าที่ต้องเสนอพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อพิสูจน์สนับสนุนข้ออ้างของตน เว้นแต่ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอยู่ทั่วไป หรือซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ หรือซึ่งศาลเห็นว่าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รับแล้ว หรือ พยานหลักฐานนั้นอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่น ตามข้อ ๖๙ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ฉะนั้น การรวบรวมสำนวนคดีปกครองจึงควรประกอบด้วยข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวอ้างที่ได้ยกขึ้นกล่าวอ้างในคำฟ้องหรือยกขึ้นต่อสู้โต้แย้งในคำให้การ เช่น

ก) กรณีผู้ฟ้องคดี ได้แก่

๑. ประเด็นข้อเท็จจริงที่ยกขึ้นกล่าวอ้าง อันเป็นมูลแห่งสิทธิที่นำมาฟ้องคดี และพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้าง เช่น คำฟ้องขอให้เพิกถอน กฎ หรือคำสั่งทางปกครอง ได้แก่ ประเด็นข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างว่า คำสั่งทางปกครองนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญอย่างไร และมีพยานหลักฐานใดสนับสนุนมิฉะนั้นจะเป็นประเด็นที่กล่าวอ้างลอย ๆ เป็นต้น

๒. ประเด็นข้อเท็จจริงที่ยกขึ้นคัดค้านหรือโต้แย้งของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ประเด็นข้อเท็จจริงที่คัดค้านข้อกล่าวอ้างที่ว่า คำสั่งทางปกครองชอบด้วยกฎหมายแล้วอย่างไร พร้อมกับพยานสนับสนุน

ดังนั้น ในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีปกครองจะต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงทั้งสองประการข้างต้น พร้อมกับพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวอ้างนั้น ตามนัยแห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖๙ เสมอ

๓. ปัญหาเกี่ยวกับการรวบรวมเอกสารหลักฐานในคดี

ปัญหาที่พบในทางปฏิบัติจึงเกิดจากความไม่ครบถ้วนของพยานเอกสารและการสรุปข้อเท็จจริงของผู้ประสานคดีของหน่วยงานด้วยความตามรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

๓.๑ เอกสารที่ต้องมีการจัดทำสำหรับคดีทุกเรื่อง

หน่วยงานบางแห่งยังไม่ทราบถึงระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการส่งเรื่องและการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทนโดยไม่ได้เตรียมเรื่องและเอกสารให้ครบถ้วน เป็นเหตุไม่อาจรับเรื่องไว้ดำเนินการได้ ต้องส่งเรื่องคืนเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อนซึ่งมีความเสี่ยงต่อการดำเนินการไม่ทันกำหนดเวลาตามกฎหมายและอาจสรุปปัญหาเกี่ยวกับเอกสารที่ต้องจัดเตรียมเพื่อให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครอง ดังนี้

(๑) จัดทำบันทึกสรุปข้อเท็จจริงแห่งคดีและความเป็นมาในคดีไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ โดยขาดเอกสารสำคัญ เช่น

- เกี่ยวกับฐานะทางกฎหมายของหน่วยงานตัวความ
- เกี่ยวกับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น เหตุที่ทำให้เกิดอำนาจฟ้องเหตุที่ถูกฟ้อง เหตุแห่งการต่อสู้คดี
- กฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี ไม่ระบุข้อสัญญาที่คู่กรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องให้ชัดเจน ไม่ได้แนบสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องตามที่อ้างในสรุปข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๒) ขอบกพร่องของเอกสารหลักฐานในคดีที่ส่งให้พนักงานอัยการ

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานไม่ได้รับรองสำเนาถูกต้องทุกหน้าทุกแผ่นสำเนาเอกสารที่ปิดอากรแสตมป์ไม่ได้ถ่ายให้ปรากฏอากรแสตมป์ที่ชัดเจนไว้ด้วย กรณีเป็นเอกสารมหาชนไม่ได้ส่งสำเนาซึ่งรับรองความถูกต้องโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำและออกเอกสาร โดยปกติได้แก่เอกสารสำหรับพนักงานอัยการติดสำนวน ๑ ชุด แนบท้ายคำฟ้องหรือท้ายคำให้การ ๑ ชุด และสำหรับคู่ความซึ่งเป็นคู่กรณีคนละ ๑ ชุด ตามจำนวนผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีแต่หน่วยงานจัดส่งสำเนาเอกสารให้ไม่ครบถ้วน

(๓) ในกรณีที่หน่วยงานที่ไม่ได้รับการยกเว้นตามประมวลรัษฎากร ต้องจัดให้มีการปิดอากรแสตมป์ให้ถูกต้องครบถ้วนพร้อมชัดเจนให้เรียบร้อย

(๔) ในกรณีฟ้องคดีไม่ได้ตรวจสอบสถานภาพการล้มละลายของคู่กรณี

(๕) ไม่มีเอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี เช่น หนังสือมอบอำนาจ ให้ดำเนินคดี คำสั่งมอบอำนาจ คำสั่งแต่งตั้งการดำรงตำแหน่งของผู้มอบอำนาจ และของผู้รับมอบอำนาจหลักฐานบัตรประจำตัวของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจในกรณีผู้มอบอำนาจเป็นคณะบุคคลไม่ได้จัดส่งมติที่ประชุมของคณะบุคคลดังกล่าว

(๖) ไม่จัดทำบัญชีระบุเอกสารที่นำส่งพนักงานอัยการ

(๗) ไม่จัดส่งแบบรับรองการทะเบียนราษฎรหรือหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลฉบับที่เจ้าหน้าที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกิน ๑ เดือน นับแต่วันออกหนังสือจนถึงวันยื่นฟ้องศาล

๓.๒ การรวบรวมพยานหลักฐานและเอกสารที่ต้องส่งพนักงานอัยการในการดำเนินคดี

นอกจากพยานหลักฐานและเอกสารที่ต้องรวบรวมส่งพนักงานอัยการข้างต้นแล้ว ในการดำเนินคดีแต่ละประเภท ยังมีปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานและเอกสารดังนี้

๓.๒.๑ คดีว่าต่างและแก้ต่างกรณีผิดสัญญาทางปกครอง

(๑) กรณีสัญญาที่พิพาทเป็นภาษาต่างประเทศไม่จัดส่งคำแปลพร้อมมีผู้รับรองคำแปล

(๒) ไม่มีหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องหรือหนังสือรับสภาพหนี้ที่คู่กรณีซึ่งจะถูกฟ้องคดี และทำไว้กับธนาคารหรือสถาบันการเงิน

(๓) ไม่มีเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วยเหตุที่ผิดสัญญา เช่น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือตรวจการจ้าง รายงานการตรวจรับของคณะกรรมการ รับพัสดุหรือตรวจการจ้าง หนังสือแจ้งสงวนสิทธิการเรียกค่าปรับ กรณีเป็นเบี้ยปรับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๑ เอกสารแสดงการหักเบี้ยปรับจากเงินค่าจ้างหรือค่าสิ่งของหนังสือบอกกล่าวทวงถามให้ปฏิบัติตามสัญญา หนังสือแจ้งเลิกสัญญา หนังสือบอกกล่าวการบังคับจำนอง หนังสือทวงถามผู้ค้ำประกัน หนังสือโต้ตอบคู่กรณี ทุกฉบับพร้อมหลักฐานการรับหนังสือไปตอบรับทางไปรษณีย์

(๔) ไม่มีเอกสารเกี่ยวกับจำนวนเงินที่เรียกให้ชดใช้ค่าทดแทนและค่าเสียหาย เช่น รายการคำนวณค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยซึ่งลงลายมือชื่อผู้จัดทำไว้ ใบเสร็จรับเงิน ฎีกาเบิกเงิน เอกสารแสดงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สัญญาจ้างผู้รับจ้างรายใหม่ ตลอดจนหลักฐานซึ่งแสดงที่มาของการคำนวณเงินต่างๆ ในกรณีที่ค่าเสียหายเป็นเงินตราต่างประเทศไม่ส่งประกาศอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วินาทีฟ้องและคำนวณค่าเสียหายหรือจำนวนเงินที่เรียกร้องเป็นเงินสกุลบาทเพื่อระบุจำนวนทุนทรัพย์ ไม่มีประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยของธนาคารที่เกี่ยวข้องกับคดี

(๕) ไม่มีหลักฐานที่จะพิสูจน์ว่าหน่วยงานตัวความได้รับความเสียหายจากการผิดสัญญาของคู่สัญญาอย่างไร เช่น หน่วยงานตัวความซื้อเครื่องมือเครื่องจักรเพื่อใช้ในการซ่อมแซมถนน การที่ผู้ขายส่งมอบของล่าช้า หรือในที่สุดไม่ส่งมอบของเลย หน่วยงานตัวความเกิดความเสียหายการซ่อมถนนเป็นไปด้วยความล่าช้าเพราะขาดเครื่องมือ เอกสารที่จะพิสูจน์ความเสียหายได้ คือ เอกสารในขั้นตอนการจัดซื้อเหตุและวัตถุประสงค์ที่จัดซื้อจำนวนถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมดและที่จะต้องซ่อมแซม เนื่องจากในกรณีที่หน่วยงานตัวความฟ้องเรียกค่าปรับจะต้องพิสูจน์ความเสียหายให้ปรากฏในชั้นพิจารณาของศาลด้วยว่าจำนวนค่าปรับที่เรียกเหมาะสมกับความเสียหาย

๓.๒.๒ คดีว่าต่างและแก้ต่างกรณีละเมิดทางปกครอง

(๑) ไม่มีเอกสารเกี่ยวกับเนื้อหาคดีซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ เช่น รายงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ความเห็นของหน่วยงาน หรือความเห็นของกระทรวงการคลังในเรื่องการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน พร้อมวันที่ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลได้รู้ถึงการละเมิดและตัวผู้ฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนสัญญาหรือเอกสาร

ซึ่งเกี่ยวข้องกับมูลละเมิด เช่น สัญญาจ้าง กรรมธรรม์ ประกันภัย ทะเบียนรถยนต์ โฉนดที่ดิน หนังสือรับสภาพหนี้ กรณีเป็นเอกสารมหาชน เช่น ใบสำคัญการสมรส ใบมรณะบัตร โฉนดที่ดิน ไม่ส่งฉบับที่รับรองความถูกต้องโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการทำหรือเก็บรักษา บันทึกคำพยานของบุคคลที่เกี่ยวข้องในมูลละเมิดทั้งหมดพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

กรณีเป็นคดีซึ่งต้องใช้ความชำนาญทางวิชาชีพเฉพาะทาง ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักวิชาพร้อมทำความเข้าใจในเหตุแห่งละเมิดมาโดยละเอียด

(๒) ไม่มีเอกสารแสดงความเสียหาย เช่น รายการคำนวณค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันละเมิดถึงวันฟ้องซึ่งลงลายมือชื่อผู้จัดทำไว้ หลักฐานเกี่ยวกับค่าเสียหายที่เป็นตัวเงิน เช่น ฎีกาเบิกจ่ายเงิน ใบเสร็จรับเงินหรือเอกสารแสดงค่าใช้จ่ายที่ได้ออกทดรองไป ใบแจ้งหนี้ ใบเสนอราคาซ่อมแซม ฯลฯ

กรณีขอให้เรียกค่าเสียหายซึ่งไม่ปรากฏเอกสารแสดงความเสียหายได้แน่นอน เช่นเดียวกับความเสียหายต่อร่างกายหรือทรัพย์สิน ให้ชี้แจงว่าจำนวนเงินที่ขอให้เรียกรื้อนั้นอ้างอิงจากค่ามาตรฐานหรือราคากลางตามเอกสารหรือหลักฐานใด

กรณีขอให้แก้ต่างให้ตรวจสอบความเสียหายตามที่โจทก์อ้างว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ค่าเสียหายที่ควรเป็นราคามาตรฐานของทรัพย์สินที่เสียหายหรือหลักฐานอื่นที่หักล้างข้ออ้างของโจทก์ เช่น โจทก์อ้างว่ามีอาชีพหรือมีรายได้สูง

เอกสารแสดงความเสียหายที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น รายงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุและความเสียหายภาพถ่ายที่เกิดเหตุหรือสภาพความเสียหาย ใบรับรองแพทย์ใบมรณะบัตร

(๓) ไม่แจ้งผลการดำเนินคดีอาญาพร้อมส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องในคดีอาญาทั้งหมด เช่น สำเนารายงานประจำวัน สำเนาคำให้การขึ้นสอบสวน สำเนาบันทีกเกี่ยวกับคำรับสารภาพ และชำระค่าปรับของผู้ต้องหา สำเนาสรุปข้อเท็จจริงและความเห็นของพนักงานสอบสวน สำเนาคำพิพากษา ทั้งนี้ ผู้ประสานคดีต้องติดตามและรายงานผลการดำเนินคดีอาญาต่อพนักงานอัยการจนกว่าคดีอาญาจะถึงที่สุด

๓.๒.๓ คดีว่าต่างและแก้ต่างกรณีการโต้แย้งหรือการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง

๔. ตัวอย่างข้อแนะนำและปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีปกครองบางประเภท

๔.๑ คดีฟ้องขับไล่เรียกค่าเสียหาย

กรณีไม่มีสัญญาเช่าแต่อยู่โดยบุกรุกและอยู่โดยละเมิดหลักฐานที่ตัวความต้องจัดส่งแก่พนักงานอัยการ ได้แก่

๑) หลักฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินและหลักฐานที่แสดงว่าหน่วยงานตัวความนั้นมีอำนาจฟ้องขับไล่ เช่น เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นผู้ดูแลรักษาทรัพย์สินตามกฎหมาย ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒) เอกสารแสดงการได้มาซึ่งที่ดิน เช่น ได้มาตามพระราชบัญญัติเวนคืนสัญญาซื้อขาย สัญญาให้ที่ดิน หลักฐานการอุทิศที่ดินให้เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่แสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง เช่น โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เป็นต้น

๓) หลักฐานการส่ง - รับขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ หรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

๔) หลักฐานแสดงแนวเขตที่ชัดเจนของที่ดินส่วนที่ถูกบุกรุก จำนวนเนื้อที่ดินถูกบุกรุก เช่น หลักฐานการรังวัดของเจ้าหน้าที่ดิน หรือ กรมธนารักษ์ สำหรับพื้นที่ส่วนที่ถูกบุกรุกให้ทำเครื่องหมายให้เห็นความแตกต่าง

๕) หลักฐานแสดงการบุกรุกหรือการใช้พื้นที่ เช่น แผนผัง ภาพถ่ายบันทึกการตรวจสอบสถานที่ของเจ้าหน้าที่

๖) เอกสารหรือหลักฐานแสดงราคาประเมินทรัพย์สินว่ามีราคาเท่าใดและส่วนที่ถูกบุกรุก มีราคาประเมินเท่าใด หากนำออกให้เช่าอาจให้เช่าได้ในราคาเท่าใด

๗) สำเนาหนังสือแจ้งให้ผู้บุกรุกพร้อมบริวารออกจากพื้นที่และหลักฐานการรับหนังสือใบตอบรับทางไปรษณีย์

๘) หลักฐานที่แสดงว่าขณะยื่นฟ้องผู้บุกรุกและบริวารยังคงยึดถือครอบครองทรัพย์สินอยู่ เช่น ภาพถ่ายสถานที่พิพาท บันทึกการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

๙) การคิดคำนวณค่าเสียหาย พร้อมหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการคำนวณ

๑๐) หากมีการดำเนินคดีอาญา โดยมีการแจ้งความดำเนินคดีอาญาต่อพนักงานสอบสวนให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญาดังกล่าว ผลคดีคำพิพากษาคดีอาญาด้วย

๔.๒ การดำเนินคดีเกี่ยวกับที่ดิน

ไม่มีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับที่ดิน เช่น กรณีการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ที่ดิน ฟ้องขอทางจำเป็น ทางการจำยอม เพิกถอนการจดทะเบียน เพิกถอนการโอน หน่วยงานของรัฐรุกร้าที่ดิน เอกชนห้ามหน่วยงานของรัฐรบกวนสิทธิการครอบครองของเอกชน

(๑) ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการแสดงสิทธิในที่ดิน ได้แก่

๑. สำเนาโฉนดที่ดิน โฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่าได้ทำ
ประโยชน์แล้ว หรือ

๒. สำเนาหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓, น.ส.๓ ก ที่แสดง
ภาพถ่ายทางอากาศ) หรือ

๓. สำเนาใบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) หรือ

๔. สำเนาเอกสารสิทธิอื่น ๆ เช่น ใบจอง (น.ส.๒) ใบไต่สวน (น.ส.๕) สปก.
ภ.บ.ท. ๕ เป็นต้น สำเนาเอกสารดังกล่าวให้ถ่ายเอกสารจากต้นฉบับเต็มทุกหน้า โดยเฉพาะสารบัญ
หน้าสุดท้ายที่มีชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์รายล่าสุด และให้ถ่ายติด วัน เดือน ปี ที่ทำนิติกรรมด้วย

(๒) ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิ

๑. สำเนาคำร้อง คำขอ บันทึกถ้อยคำต่าง ๆ ที่ยื่นต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อ
ขออนุญาตออกเอกสารสิทธิ พร้อมคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ที่ดิน

๒. ระวังแผนที่บริเวณที่ดินพิพาท

(๓) ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการทำนิติกรรม

๑. สำเนาสัญญาซื้อขายที่ดิน, สำเนาหนังสือยกให้ที่ดิน ฯลฯ

๒. สำเนาสัญญาจำนองที่ดิน

๓. สำเนาเอกสารในการทำนิติกรรมอื่นๆ ทุกประเภทที่เกี่ยวข้องในคดี

(๔) ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับสภาพที่ตั้งของที่ดิน

๑. แผนผัง แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ และภาพถ่ายที่แสดงทำเลที่ตั้ง

๒. รูปร่างและลักษณะแปลงที่ดิน และการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

๓. หลักฐานการรังวัดที่ดิน

- หมายแจ้งเจ้าของที่ดินข้างเคียง

- ภาพถ่ายระวังแผนที่

- หนังสือโต้แย้งคัดค้านการรังวัด

- ความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการรังวัด

(๕) ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับราคาที่ดิน

๑. ใบประเมินราคาที่ดิน (รวมราคาซื้อขายและราคาประเมิน)

๒. บัญชีราคาประเมินที่ดินที่ใช้ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของ
สำนักงานประเมินทรัพย์สิน กรมธนารักษ์ ที่แสดงราคาประเมินของที่ดินพิพาท

(๖) กรณีเป็นที่ราชพัสดุ ไม่จัดส่งหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดีจาก
กระทรวงการคลัง โดยพิจารณาดังนี้

๑. กรณีไม่มีผู้ครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์จะเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ราชพัสดุและป้องกันและกีดกันการกระทำการค้ำตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแลบำรุงรักษาใช้และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ และกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนั้น จึงต้องจัดส่งหนังสือมอบอำนาจของกระทรวงการคลังที่มอบอำนาจ ให้กรมธนารักษ์ป้องกันและกีดกันการกระทำการค้ำตามกฎกระทรวงดังกล่าวมาด้วย

๒. กรณีผู้ครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุเป็นโจทก์ร่วมกันให้จัดส่งหนังสือมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังที่มอบอำนาจให้ผู้ครอบครอง และใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุเป็นผู้ฟ้องคดีแทน เป็นโจทก์ที่ ๑ และให้ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุเป็นโจทก์ที่ ๒ (ในฐานะผู้ครอบครองใช้ประโยชน์)

ทั้งนี้มีข้อยกเว้น สำหรับที่ดินซึ่งไม่ต้องส่งหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดีจากกระทรวงการคลัง เนื่องจากสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ นำส่งขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ ตามมาตรา ๕๙ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ได้บัญญัติให้สถานศึกษาสามารถถือกรรมสิทธิ์ในบรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มา โดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา โดยไม่ถือว่าอสังหาริมทรัพย์ที่โจทก์ได้มาเป็นที่ราชพัสดุ แต่จะเป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษานั้นๆ จะปรากฏหลักฐานแม้ว่าสถานศึกษาได้นำทรัพย์สินส่งขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ และกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ได้รับขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุและได้จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงชื่อ ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในสารบัญจจดทะเบียนท้ายเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์แล้ว และได้ให้สถานศึกษา เป็นผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ก็ตาม

กรณีดังกล่าวนี้ หากปรากฏว่าการบุกรุกได้เกิดขึ้นระหว่างปรากฏชื่อกระทรวงการคลัง เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองหรืออยู่ในระหว่างการขอให้เพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ สถานศึกษานั้นๆ ย่อมเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีขับไล่ได้โดยตรง โดยไม่ต้องได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังก่อน เพราะเป็นกรณีมีการจดทะเบียนผิดพลาดแต่ต้องส่งเอกสารที่แสดงการได้มา การนำส่งขึ้นทะเบียนให้แก่พนักงานอัยการ และหากอยู่ระหว่างขั้นตอนขอเพิกถอนการเป็นที่ราชพัสดุ ก็ให้จัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องมาทั้งหมดเพื่อนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายเรื่องผู้มีชื่อในเอกสารมหาชนให้มีความชัดเจนว่าสถานศึกษานั้นๆ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริง ไม่ใช่กระทรวงการคลัง(หนังสือกรมธนารักษ์ ที่ กค ๐๓๐๔/๗๒๔๑ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๕)

(๗) หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี) สำเนาฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องในคดี

หมายเหตุ การจัดเตรียมเอกสารให้เป็นไปตามข้อพิพาท

๕. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา

กรณีแก้ต่างหน่วยงานตัวความที่อยู่ในฐานะเป็นผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อถูกบังคับใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวและมีความประสงค์ขอให้ศาลเพิกถอนวิธีการชั่วคราวที่ศาลกำหนด ไม่มีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่แสดงว่าคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีนั้นไม่มีมูลซึ่งพยานหลักฐานจะขึ้นอยู่กับเรื่องที่ฟ้องว่าเกี่ยวกับเรื่องอะไร เช่น ไม่ได้ผิดสัญญา ไม่ได้กระทำความผิด การกระทำตามคำฟ้องไม่เป็นความจริงผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิฟ้องร้อง เป็นต้น

๖. ปัญหาเกี่ยวกับกรณีผู้จะถูกฟ้องคดีถึงแก่ความตายก่อนยื่นคำฟ้อง

กรณีที่ผู้จะถูกฟ้องคดีถึงแก่ความตายก่อนยื่นฟ้องต่อศาลไม่อาจฟ้องผู้จะถูกฟ้องคดีได้ แต่อาจฟ้องทายาท ผู้จัดการมรดก หรือผู้ปกครองทรัพย์สินของผู้จะถูกฟ้องคดีได้โดยมีปัญหาที่พบดังนี้

๑) หน่วยงานตัวความไม่สืบหาทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ถูกฟ้องคดี

เพื่อที่จะฟ้องทายาทในฐานะทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ถูกฟ้องคดี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๐๐ มาตรา ๑๖๐๑ และต้องฟ้องทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกภายใน ๑ ปี นับแต่ผู้ถูกฟ้องคดีตายหรือควรได้รู้ถึงความตามของผู้ถูกฟ้องคดี แต่สิทธิเรียกร้องดังกล่าวนี้มีให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนด ๑๐ ปี นับแต่ลูกหนี้ตาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม

การแก้ปัญหา

เมื่อหน่วยงานตัวความพบว่าผู้จะถูกฟ้องคดีถึงแก่ความตายต้องดำเนินการคัดถ่ายและส่งเอกสารแก่พนักงานอัยการดังนี้ คือ

๑. แบบรับรองรายการทะเบียนราษฎรของผู้ตาย
๒. ใบมรณะบัตรของลูกหนี้ผู้ตาย
๓. แบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร หรือสูติบัตร ของทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของลูกหนี้ผู้ตาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๙ เช่น ภรรยาหรือสามี บิดามารดาและบุตรทุกคนของผู้ตาย เป็นต้น
๔. ใบสำคัญการสมรสของลูกหนี้ผู้ตาย (ถ้ามี)
๕. สำเนาคำสั่งศาลตั้งผู้จัดการมรดกของลูกหนี้ผู้ตายในกรณีที่ผู้ตายมีผู้จัดการมรดก
๖. แบบรับรองรายการทะเบียนราษฎรของผู้จัดการมรดกของลูกหนี้ผู้ตาย
๗. ผลการสืบหาทรัพย์สินมรดกของลูกหนี้ผู้ตาย
๘. กรณีทรัพย์สินมรดกของผู้ตายโอนกรรมสิทธิ์ไปยังทายาทคนใด หรือบุคคลภายนอก ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีตาย สำเนาหลักฐานการโอนกรรมสิทธิ์ เช่น สำเนาโฉนดที่ดิน

บันทึกถ้อยคำของผู้โอนและผู้รับโอน นิติกรรมการโอนกรรมสิทธิ์จากสำนักงานที่ดินหรือสำเนาทะเบียนรถยนต์ หรือสำเนาบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้ตาย เป็นต้น

๒) ในกรณีผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาถึงแก่ความตายหลังจากได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลมีปัญหาที่พบ ได้แก่ หน่วยงานตัวความไม่ได้สืบหาทายาทของผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อจะได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลเรียกทายาทเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ตาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒ ภายในกำหนด ๑ ปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีถึงแก่ความตาย

ทางแก้ปัญหา แจ้งหน่วยงานตัวความดำเนินการตามข้อ ๑ โดยอนุโลม

๓) ในกรณีผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาถึงแก่ความตาย ระหว่างอยู่ในชั้นบังคับคดี

กรณีผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาถึงแก่ความตายระหว่างอยู่ในชั้นบังคับคดี ทายาทของผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาต่อไป ศาลออกคำสั่งบังคับแก่ผู้จัดการมรดกได้โดย ไม่ต้องเรียกให้ผู้จัดการมรดกเข้าเป็นคู่ความแทนที่ก่อนหน่วยงานตัวความไม่ได้สืบหาที่อยู่ของทายาทผู้ตายพร้อมรวบรวมเอกสารหลักฐานส่งให้พนักงานอัยการเช่นเดียวกันกับกรณีผู้ถูกฟ้องคดีถึงแก่ความตายก่อนฟ้อง

๗. ปัญหาเกี่ยวกับการคัดค้านคำร้องขอดำเนินคดีโดยขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

การขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถาเดิมมีปัญหาที่พบได้แก่ตัวความไม่ได้จัดทำคำชี้แจงและส่งเอกสาร ดังนี้

๑) เอกสารผลการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีว่ามีทรัพย์สินหรือไม่ อย่างไร

๒) ผลการตรวจสอบการประกอบอาชีพของผู้ฟ้องคดี ว่าประกอบอาชีพใด มีรายได้หรือเงินเดือนเท่าใด

๓) ภาพถ่ายบ้านพัก ที่อยู่อาศัยของผู้ฟ้องคดี สถานประกอบกิจการงานของผู้ฟ้องคดี

๔) ตรวจสอบญาติใกล้ชิด เช่น บุตร ว่ามีอาชีพใด มีฐานะทางการเงินอย่างไร เพราะผู้ฟ้องคดีอาจมีบุตรที่ประกอบธุรกิจที่มีฐานะเพียงพอที่โจทก์จะหยิบยืมเงินมาชำระค่าธรรมเนียมได้

๘. ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาการส่งสำนวนคดี

หน่วยงานตัวความมักไม่ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๘๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๙ เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเรื่อง การดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครอง อย่างเคร่งครัด โดยส่งเรื่องมาให้ดำเนินคดีในระยะเวลากระชั้นชิด

การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการในระยะเวลากระชั้นชิดกับวันที่จะขาดอายุความทำให้พนักงานอัยการต้องเร่งรีบพิจารณาและรีบฟ้องให้ทันโดยมีเวลาจำกัดที่จะตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างละเอียดครบถ้วนซึ่งอาจมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติเมื่อหน่วยงานตัวความไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีโดยไม่ได้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการก่อนขาดอายุความ ๓ เดือนหรือส่งในระยะกระชั้นชิดใกล้จะขาดอายุความสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบในการดำเนินคดีปกครองแต่ละสำนักงานอาจมีนโยบายในการรับเรื่องที่ไม่เหมือนกัน โดยบางสำนักงานอาจถือเคร่งครัดและไม่รับเรื่องไว้ดำเนินการ

สำนักงานคดีปกครองได้ขอความร่วมมือจากพนักงานอัยการผู้ปฏิบัติงานให้พยายามผ่อนปรนและรับเรื่องไว้ดำเนินการ แต่ถ้าหน่วยงานตัวความแห่งใดไม่ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น โดยส่งเรื่องล่าช้ามากจนไม่อาจจัดทำคำฟ้องได้ทัน จึงขอความร่วมมือเพื่อไม่ต้องใช้มาตรการเคร่งครัดตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวสำหรับหน่วยงานตัวความดังกล่าว โดยไม่รับดำเนินการและคืนเรื่องให้ตัวความ

๙. ปัญหาเกี่ยวกับกรณีหน่วยงานตัวความประสงค์จะอุทธรณ์แต่มิได้จัดทำข้อเท็จจริงโดยละเอียด

กรณีที่หน่วยงานตัวความมีความเห็นแตกต่างจากความเห็นของพนักงานอัยการ เช่น พนักงานอัยการมีความเห็นควรไม่อุทธรณ์ หน่วยงานตัวความแจ้งประสงค์จะอุทธรณ์แต่ไม่ได้จัดทำคำชี้แจงในแต่ละประเด็นโดยละเอียดให้ชัดเจนทั้งข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายที่ไม่เห็นพ้องกับความเห็นพนักงานอัยการ จึงไม่อาจพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ครบถ้วนถูกต้อง ฉะนั้น หากหน่วยงานตัวความประสงค์จะได้เอกสารหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาลเพื่อประกอบการพิจารณาการโต้แย้งคำพิพากษาในประเด็นใดขอได้แจ้งพนักงานอัยการโดยเร็วหรือประสานงานเพื่อนัดประชุมร่วมกัน นอกจากนี้ บางครั้งหน่วยงานได้ยกประเด็นควรอุทธรณ์โดยหยิบยกประเด็นที่ไม่ได้กล่าวมาแล้วในศาลชั้นต้นซึ่งต้องห้ามมิให้ศาลรับฟังจึงต้องพิจารณาภายในกรอบประเด็นพิพาทที่มีการยกขึ้นว่ากล่าวในศาลปกครองชั้นต้นด้วย เว้นแต่เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๑๐. ปัญหาที่เกิดขึ้นกรณีส่งเรื่องให้แก่ต่างทางไปรษณีย์

ในการแจ้งความประสงค์ขอให้พนักงานอัยการดำเนินการแก่งต่างนั้น หากหน่วยงานตัวความใช้วิธีการส่งเรื่องทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ส่งเรื่องมายังสำนักงานคดีปกครองก่อนครบกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การอย่างน้อย ๑๕ วันทำการ เนื่องจากบ่อยครั้งที่หน่วยงานตัวความบางแห่งได้ส่งเรื่องคดีแก่ต่างให้พนักงานอัยการทางไปรษณีย์และหนังสือส่งเรื่องลงนามก่อนครบกำหนดยื่นคำให้การในระยะเวลากระชั้นชิดทำให้วันที่เรื่องส่งถึงสำนักงานคดีปกครองพ้นเวลายื่นคำให้การแล้ว หรือบางหน่วยงานได้ส่งเรื่องมาล่วงหน้ากำหนดระยะเวลายื่นคำให้การแล้ว อีกทั้งเอกสารหลักฐานที่ส่งมายังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินคดีได้

การที่หน่วยงานส่งเรื่องมาในระยะเวลากระชั้นชิด ใกล้ครบกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การ หรือล่วงเลยกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีอย่างมาก เนื่องจากกรณีการส่งเรื่องทางไปรษณีย์นั้น สำหรับสำนักงานคดีปกครองไม่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายเช่นเดียวกับข้อ ๑๓ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่จะให้ถือเอาวันที่ส่งเอกสารแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นเอกสารต่อศาลจึงต้องถือเอาวันที่สำนักงานคดีปกครองได้รับเรื่องตามความเป็นจริง คือวันที่ไปรษณีย์ได้นำเรื่องส่งถึงสำนักงานคดีปกครองและได้ลงรับเรื่องไว้ตามระเบียบงานสารบรรณหากมีเหตุทำให้การส่งล่าช้าในระหว่างการนำส่งอันมีผลทำให้ล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายต้องถือเป็นกรณีส่งเรื่องให้ดำเนินการเมื่อพ้นระยะเวลาตามกฎหมายและต้องส่งเรื่องคืน นอกจากนี้ การส่งเรื่องทางไปรษณีย์มักจะมีปัญหาการขาดซึ่งเอกสารสำคัญในการดำเนินคดีอีกด้วย

๑๑. ปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานของผู้ประสานงานคดี

หน่วยงานตัวความบางหน่วยงานที่ส่งเรื่องมาให้สำนักงานคดีปกครองดำเนินคดีโดยไม่ได้แจ้งรายชื่อและหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ประสานงานคดี เพื่อใช้ในการติดต่อประสานงานทำให้ไม่สามารถประสานงานติดต่อกันได้ นอกจากนี้พบว่า บางหน่วยงานมีขั้นตอนการดำเนินการภายในที่ล่าช้ามากในการรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม รวมทั้งบางแห่งมิได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีเท่าที่ควรทั้งที่มีการแจ้งเตือนเป็นหนังสือหลายครั้งซึ่งจำเป็นต้องส่งเรื่องคืนเช่นกัน

๑๒. ปัญหาที่พบบ่อยครั้งในทางปฏิบัติมีดังนี้

๑. หน่วยงานตัวความส่งสำนวนมาให้โดยไม่มีการจัดทำสรุปข้อเท็จจริงทำให้ไม่สามารถดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้

๒. หน่วยงานตัวความดำเนินการยื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การต่อศาลไว้หลายครั้งแล้วจึงส่งสำนวนมายังสำนักงานคดีปกครองโดยไม่มีการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับคดี ทำให้พนักงานอัยการต้องยื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การออกไปอีกซึ่งศาลอาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาเป็นครั้งสุดท้าย หรือไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาเลย

๓. หน่วยงานตัวความส่งสำนวนคดีมายังสำนักงานคดีปกครอง ในระยะเวลากระชั้นชิดใกล้จะครบกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การ โดยไม่ยอมดำเนินการยื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การต่อศาลก่อนส่งสำนวนคดี

๔. หน่วยงานตัวความส่งสำนวนคดีมายังสำนักงานคดีปกครองล่วงเลยระยะเวลายื่นคำให้การแล้ว

๕. หน่วยงานตัวความส่งเอกสารหลักฐานมาไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะยื่นต่อศาล

๖. หนังสือมอบอำนาจที่ส่งมาไม่ถูกต้อง ขาดคำสั่งมอบอำนาจ คำสั่งแต่งตั้งการดำรงตำแหน่งของผู้มอบอำนาจและของผู้รับมอบอำนาจ และหลักฐานบัตรประจำตัวของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ หรือมติของที่ประชุมเรื่องการมอบอำนาจ

๗. กรณีที่มีหน่วยงานตัวความตั้งแต่ ๒ หน่วยงานขึ้นไปซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันถูกฟ้องคดีเป็นคดีเดียวกัน ส่งสำนวนคดีมายังสำนักงานคดีปกครองโดยไม่มีการประสานงานภายใน ทำให้สรุปข้อเท็จจริงออกมาในทิศทางที่แตกต่างกัน ไม่เป็นเอกภาพ

๘. กรณีที่หน่วยงานตัวความถูกฟ้องคดีตั้งแต่ ๒ หน่วยงานขึ้นไป การส่งสำนวนมายังสำนักงานคดีปกครองจะส่งมาไม่พร้อมกัน ทำให้ต้องรอสำนวนจากอีกหน่วยงานหนึ่ง โดยพนักงานอัยการต้องดำเนินการขอขยายระยะเวลาให้แก่หน่วยงานตัวความที่ส่งเรื่องมาก่อน ทำให้การดำเนินคดีล่าช้าออกไปอีก

๙. เอกสารที่หน่วยงานตัวความส่งมาให้ ไม่ได้มีการรับรองสำเนาถูกต้อง ทุกแผ่นทุกหน้า

๑๐. กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ทำคำชี้แจง หน่วยงานตัวความจัดทำคำชี้แจงไม่ตรงตามประเด็นในคำสั่งศาล

๑๑. หน่วยงานตัวความไม่ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๘๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๙ เรื่องการปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครองอย่างเคร่งครัด

๑๒. หน่วยงานตัวความไม่ส่งคำชี้แจงต่าง ๆ ภายในระยะเวลาที่พนักงานอัยการกำหนด โดยไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ ทำให้พนักงานอัยการต้องดำเนินการขอขยายระยะเวลาออกไปโดยขาดเหตุผลอ้างอิงในคำขอขยายระยะเวลา ทำให้เกิดปัญหาในกรณีที่ศาลมีคำสั่งเรียกดูเอกสารของหน่วยงานตัวความ

๑๓. กรณีอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด หน่วยงานตัวความส่งคำชี้แจงมาให้กระชั้นชิดใกล้ครบกำหนดยื่นคำอุทธรณ์ หรือในวันครบกำหนดยื่นคำอุทธรณ์

จากปัญหาที่ได้รวบรวมดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคดีปกครองทุกแห่งจึงหวังว่าหน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทนจะได้ร่วมมือกันปรับปรุงแก้ไขให้ปัญหาดังกล่าวหมดไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ